

نقش شبکه های تعاونی روستایی در خرید

تضمینی محصولات کشاورزی

(مطالعه موردی چای)

لیلا یزدان شناس

کارشناس ارشد اقتصاد کشاورزی سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

کد: PD276

چکیده:

خرید تضمینی محصولات کشاورزی به عنوان یک ابزار مداخله دولت در بخش کشاورزی، مورد توجه سیاستگذاران و برنامه ریزان کشورها و از جمله ایران بوده است. دولتها به منظور حمایت از کشاورزان، تنظیم بازار و اعمال مدیریت در تولید محصولات کشاورزی و با قیمت مصوب به صورت تضمینی اقدام به خرید برخی محصولات کشاورزی می نمایند. چای نیز یکی از محصولات است که تحت این سیاست دولت قرار دارد و با توجه به نیاز کشور به این کالا و نیز تقاضای فزاینده مصرف کنندگان، لزوم توجه به این محصول آشکار است. مسئولیت خرید تضمینی محصول چای از سال ۱۳۸۴ به عهده سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران می باشد. طرح خرید تضمینی محصول چای شامل خرید برگ سبز از کشاورزان چای کار، فروش رایانه ای برگ سبز به کارخانه و خرید چای خشک از کارخانه به صورت تضمینی می باشد. این سازمان توسط شرکتهای تعاونی روستایی پراکنده در سطح استانها این مسئولیت را به جای می آورد. در این تحقیق هدف بررسی نقش این شبکه های تعاونی در خرید تضمینی چای می باشد و اینکه آیا این شبکه ها در خرید تضمینی چای و جلب رضایت چایکاران و کارخانه داران موثر بوده اند یا خیر. بدین منظور اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه های تکمیلی از چایکاران و کارخانه داران استان گیلان را با استفاده از برنامه SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار داده ایم و نتایج زیر بدست آمد:

بیشتر کشاورزان با نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ موافق بوده اند و عقیده دارند که این نحو خرید به نفع کشاورزان بوده است. به عقیده اکثر قریب به اتفاق کشاورزان نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ به نفع کارخانه داران بوده است. با بررسی سوال "افزایش قیمت برگ سبز چای باعث افزایش کیفیت چای می شود"، آنچه نتیجه می شود این است که حدود ۹۰ درصد کشاورزان با این نظریه موافقت می کنند. و از نظر آنان با افزایش قیمت برگ سبز چای می توان بر کیفیت چای افزود. و تنها عده کمی از چایکاران با این نظریه مخالفت کرده اند. تقریباً ۸۵٪ چایکاران معتقدند پس از اجرای خرید تضمینی در سال ۸۴ و ۸۵ کشاورزان بیشتر به بهزرایی و اصلاح باغات خود روی آوردند. بنابراین عملکرد شبکه های تعاونی روستایی به گونه ای بوده است که کشاورزان را تشویق به اصلاح باغاتشان نموده است. به عقیده چایکاران قیمت تضمینی برگ سبز چای کفاف هزینه های آنها را نمی دهد و هزینه های برگ سبز چای خیلی بیشتر از قیمت تضمینی آن است.

پس از بیان تفصیلی نتایج نظر سنجی چایکاران و با مطالعه پیشنهادهای چایکاران این نتایج بدست آمد: خرید چای توسط دولت بصورت تضمینی همراه با افزایش قیمت باشد (۳۲ درصد از چایکاران)، دادن اعتبارات و تسهیلات کافی و بموقع همراه با بهره مناسب و طولانی مدت و یا بلاعوض (۱۲/۵ درصد از چایکاران)، حمایت همه جانبه دولت از صنعت چای و چایکاران (۹ درصد از چایکاران)، توزیع به موقع کودهای شیمیایی و سموم دفع آفات د زمان مناسب همراه با افزایش سهمیه و کاهش بهای آنها. (۷/۸۱ درصد از چایکاران)، نظارت کامل و سازمان یافته بر

کارخانجات چای خشک کنی تا فراوری چای طبق استانداردهای لازم همراه با رعایت اصول بهداشتی و فنی صورت گیرد تا موجب ارتقاء کمی و کیفی چای شود. (۱۲/۷ درصد از چایکاران)، احیای مجدد سازمان چای یا نهاد و سازمان مشخصی که متولی امور مربوط به صنعت چای باشد. (۶/۷ درصد از چایکاران)، آموزش و ترویج عملیات به زراعی باغات (هرس، مبارزه با آفات و...) تحت مدیریت سازمان یافته برای آشنا ساختن چایکاران با علم روز چای و افزایش بهره‌وری. (۶/۴۷ درصد از چایکاران)، استفاده از متخصصان و کارشناسانی که با علم روز چای از شناخت کافی برخوردارند تا با اعمال نظر دقیق خود در هنگام خرید چای ظلم یا اجحافی به چایکاران نشود. (۶/۴۷ درصد از چایکاران)، لزوم لحاظ قیمت تمام شده کارخانجات در امر قیمت گذاری (حدود ۲۰٪ از کل پیشنهادات)، تضمین دولت در خرید کلیه مقدار چای تولید شده (حدود ۳۰٪ از کل پیشنهادات)، افزایش قیمت تضمینی چای از سوی دولت (حدود ۴۰٪ از کل پیشنهادات). سایر پیشنهادها شامل حمایت مالی دولت از کارخانه داران، حمایت مالی دولت از چایکاران، حمایت دولت برای فروش چای داخلی می باشد.

مقدمه

اغلب کشورهای پیشرفته جهان به منظور تقویت بخش کشاورزی از شیوه های حمایتی مختلفی از جمله خرید تضمینی محصولات کشاورزی استفاده می کنند. خرید تضمینی محصولات کشاورزی خصوصا در خصوص آن دسته از تولیدات کشاورزی که جزء کالاهای استراتژیک محسوب می شوند سبب می شود که کشاورزان رغبت بیشتری به تولید آنها نشان می دهند که پیامدهای مثبتی برای اقتصاد کشور به دنبال خواهد داشت. به گفته کارشناسان در هر شرایطی، توسعه بخش کشاورزی پیش شرط و نیاز ضروری توسعه اقتصادی است و تا زمانی که موانع توسعه در این بخش برطرف نشود سایر بخشها نیز به شکوفایی و رشد توسعه نخواهند رسید. به طور کلی در " طرح خرید تضمینی برگ سبز چای " بهای برگ سبز چایکار مستقیما توسط سازمان تعاونی روستایی پس از مدت زمانی به حساب شخصی چایکار واریز می گردد. سازمان تعاون روستایی برگ سبز را به صورت یارانه ای به کارخانه می فروشد و نحوه بازپرداخت وجه برگ سبز خریداری شده توسط کارخانه به سازمان تعاون روستایی به صورت نقدی یا تحویل چای خشک تولیدی (معادل ریالی برگ سبز تحویل شده) می باشد. در ابتدای سال ۱۳۸۵، شورای اقتصاد ضمن بازنگری طرح مذکور و بررسی پیشنهادات سازمان مدیریت و برنامه ریزی و کار گروه موضوع بند ۸ مصوبه شماره ۳۴/۲۵۷۱۹ مورخ ۸۴/۲/۲۰ شورای اقتصاد در خصوص تعیین سازوکارهای خرید تضمینی برگ سبز چای و فروش آن را مورد بحث و بررسی قرار داد که مفاد آن به شرح ذیل می باشد.

۱- سازمان مرکزی تعاون روستایی به عنوان دستگاه مباشر، مسئول خرید و تحویل گیری برگ سبز چای به نرخ خرید تضمینی خواهد بود.

۲- به منظور تامین منابع مالی مورد نیاز خرید برگ سبز چای، تسهیلات مورد نیاز در جدول گردش نقدینگی سازمان مرکزی تعاون روستایی منظور و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال شود.

۳- خرید برگ سبز از کشاورزان مطابق روشهای زیر خواهد بود:

۳-۱- در صورت عرضه برگ سبز توسط کشاورزان، دستگاه مباشر باید ضمن احصای سطح زیر کشت و تایید میزان قابل برداشت، در ازای تحویل هر کیلوگرم برگ سبز چای از کشاورزان چای کار در مراکز خرید تعیین شده، با رطوبت حداکثر ۱۰ درصد و بر حسب درجه کیفی ۱ و ۲ به ترتیب ۳ هزار و ۲۵۰ ریال و یک هزار و ۹۰۰ ریال (موضوع مصوبه شماره ۸۹۸۷۶ ت/ ۳۴۷۵۲ ک مورخه ۱۳۸۴/۱۲/۲۸ شورای اقتصاد) پرداخت کند.

تبصره: برگ سبز درجه یک، مجموعه برگهایی است که ۸۰ درصد دو برگ و یک غنچه و ۲۰ درصد یک برگ و یک غنچه دارد. برگ سبز درجه دو مجموعه برگهایی است که ۶۰ درصد سه برگ و یک غنچه و ۲۵ درصد چهار برگ و یک غنچه و ۱۵ درصد یک برگ و دو برگ لطیف دارد.

۳-۲- جهت تشویق کارخانجات چای به فعالیت بر مبنای ساز و کار بازار، دستگاه مباشر موظف است در صورت تمایل کارخانجات به خرید برگ سبز چای و فرآوری و فروش چای خشک در بازار آزاد، ضمن انعقاد قرارداد با آنها، برگ سبز خریداری شده از کشاورزان را بر حسب بهاره و غیر بهاره به طور میانگین معادل یک هزار و ۳۶۰ ریال و ۶۶۵ ریال، به فروش رساند.

۳-۳- نحوه بازپرداخت وجه برگ سبز خریداری شده توسط کارخانجات، به صورت نقدی یا تحویل چای خشک تولیدی از برگ سبز انجام شود.

۳-۴- میانگین قیمت چای خشک تحویلی از کارخانجات چای بابت بدهی کارخانجات به دستگاه مباشر (بدهی مربوط به برگ سبز دریافتی)، به ازای هر کیلوگرم ۶ هزار ریال تعیین می شود.

۳-۵- ضوابط کیفی چای خشک بر اساس سازوکار مندرج در مصوبه شماره ۳۴/۲۵۷۱۹ مورخه ۱۳۸۴/۲/۲۰ شورای اقتصاد تعیین و مورد عمل قرار خواهد گرفت.

۳-۶- دوره زمانی برگ سبز از ۱۰ اردیبهشت ماه تا ۱۰ مهر ۱۳۸۵ است.

۴- به منظور فرآوری برگ سبز چای خریداری شده توسط دولت، دستگاه مباشر اقدام به انعقاد با کارخانجات چای کند.

۵- دستگاه مباشر موظف است تمهیدات لازم برای فروش چای خشک خریداری شده (موضوع بند ۳-۳ این مصوبه) را در سال جاری از طریق مزایده در آبان ماه سال ۱۳۸۵ به نحوی فراهم کند که حداکثر تا پایان دی ماه سال

۱۳۸۵، کل موجودی چای به فروش برسد. در صورت عدم امکان فروش چای خشک خریداری شده، دستگاه مابشر با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور نسبت به تعیین تکلیف آن اقدام خواهد کرد.

۶- هزینه های تبعی خرید و فروش توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران) و وزارت بازرگانی (سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان) تعیین خواهد شد.

۷- کار گروهی با عضویت وزارت جهاد کشاورزی (مسئول)، وزارت کشور (استانداری گیلان)، وزارت بازرگانی (سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان)، وزارت صنایع و معادن و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظفند تا پایان تیر ماه سال جاری برنامه خرید برگ سبز و چای خشک را با هدف کاهش دخالت دولت در امر خرید و فروش برگ سبز و چای خشک، تنظیم و برای اتخاذ تصمیم به شورای اقتصاد ارائه کنند.

روش جمع آوری اطلاعات

برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز بر اساس هر یک از جوامع مورد بحث سه پرسشنامه مجزا برای بهره برداریهای دارای باغ چای، کارخانجات تولید چای و مسئولین طراحی و روش اخذ اطلاع به صورت مصاحبه ی مستقیم در نظر گرفته شده است.

روش آمارگیری نمونه ای تصادفی بوده که در دو مرحله انجام می شود. در مرحله نخست آبادی های هر شهرستان به صورت سیستماتیک انتخاب شده و در مرحله بعدی با توجه به اینکه حجم نمونه هر آبادی حداکثر ۱۰ بهره برداری در نظر گرفته شده است لذا در هر آبادی دو برابر نمونه مورد نیاز فهرست برداری، انجام شده و سپس به روش سیستماتیک نمونه ها انتخاب شده اند. در صورتی که آبادی دارای محله های مختلف بود فهرست برداری از محله های مختلف صورت گرفته و نمونه ها بین محله های مختلف به تناسب توزیع گردید. همچنین در مورد آبادی هایی که تعداد بهره بردار آن کمتر از حجم نمونه بود به تعداد مورد نیاز از طریق نزدیک ترین آبادی مجاور، نمونه مورد نیاز تأمین شد. در مورد کارخانجات چای نیز در هر شهرستان به روش سیستماتیک انتخاب واحد نمونه صورت گرفته است.

روش تعیین اندازه نمونه

برای تعیین حجم نمونه از روش برآورد نسبت P با کران خطای B=0.05 استفاده شده است. به دلیل عدم اطلاع اولیه از مقدار P، از مقدار $\frac{1}{2}=P$ استفاده شد تا خطای ناشی از پایین بودن حجم نمونه ایجاد نگردد. فرمول محاسبه حجم نمونه به صورت زیر می باشد.

$$n = \frac{Npq}{(N-1)D + pq} + \frac{B^2}{4}$$

که در آن $D = \frac{1}{2}$ و $B = 0.05$ و $\frac{1}{2} = p = q$.

پس از محاسبه حجم نمونه و توزیع متناسب با حجم در سطح شهرستان و انجام تعدیلات لازم که منجر به افزایش اندکی در حجم نمونه گردید، حجم نمونه نهایی $n_1 = 448$ و $n_2 = 106$ به ترتیب برای جامعه بهره برداریهای چایکار و کارخانجات تولید چای در نظر گرفته شد.

نتایج تفصیلی

نتایج تفصیلی حاصل از پرسشنامه های چایکاران در ذیل آورده شده است:

کاملاً مخالفم	کاملاً موافقم	بی تفاوت	مخالقم	موافقم	تعداد	
۵۸	۱۸۱	۳۲	۶۳	۱۰۶	۱۸۱	اتخاذ سیاست بینایی بین کاملاً زیر نظر دولت بودن و بی توجهی به محصول چای
۱۲/۹	۴۰/۴	۷/۱	۱۴/۱	۲۳/۷	۴۰/۴	درصد
۵۴	۱۳۴	۲۷	۷۴	۱۵۵	۱۳۴	کیفیت و کشت مکانیزه و اصولی به ندرت مورد توجه باغداران و چایکاران قرار گرفته
۱۲/۱	۲۹/۹	۶	۱۶/۵	۳۴/۶	۲۹/۹	درصد
۲۲	۲۳۴	۵۳	۳۵	۱۰۴	۲۳۴	کم توجهی به تکنولوژی باعث کاهش تدریجی کیفیت محصول میشود
۴/۹	۵۲/۲	۱۱/۸	۷/۸	۲۳/۲	۵۲/۲	درصد
۳۴	۱۹۰	۲۶	۷۶	۱۱۷	۱۹۰	بهترین روش برداشت برگ سبز چای دستچینی برگ است
۷/۶	۴۲/۴	۵/۸	۱۷	۲۶/۱	۴۲/۴	درصد
۲۴	۱۹۳	۳۶	۴۳	۱۴۲	۱۹۳	فرهنگ بازسازی و ترویج در باغهای چای از بین رفته
۵/۴	۴۳/۱	۸	۹/۶	۳۱/۷	۴۳/۱	درصد
۳۹	۲۱۹	۲۹	۵۴	۹۶	۲۱۹	پرداخت تسهیلات مقطعی به چایکاران و کارخانه داران چای حلال مشکلات نیست

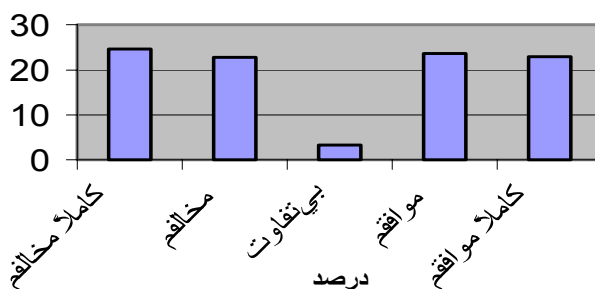
۴۸/۹	۲۱/۴	۶/۵	۱۲/۱	۸/۷	درصد	
۱۹۷	۱۳۱	۳۳	۴۵	۳۳	تعداد	سیاست دولت مهمترین دلیل پایین بودن کیفیت چای داخلی است
۴۴	۲۹/۲	۷/۴	۱۰	۷/۴	درصد	
۱۲۶	۱۴۱	۵۷	۶۶	۵۱	تعداد	ایجاد تشکل های چای موجب ساماندهی چای میشود
۲۸/۱	۳۱/۵	۱۲/۷	۱۴/۷	۱۱/۴	درصد	
۲۳	۱۰۶	۱۵	۱۰۲	۱۱۰	تعداد	خرید تضمینی برگ سبز چای نمیتواند برای همیشه رهگشای مشکل باشد
۲۳	۲۳/۷	۳/۳	۲۲/۸	۲۴/۶	درصد	
۳۰۸	۷۴	۱۸	۲۸	۱۳	تعداد	فروش چای خارجی باید ممنوع گردد
۶۸/۸	۱۶/۵	۴	۶/۳	۲/۹	درصد	
۳۴۵	۹۱	۴	۲	۴	تعداد	لزوم تولید و فراوری علمی و استاندارد چای ایرانی
۷۷	۲۰/۳	۰/۹	۰/۴	۰/۹	درصد	
۱۳۶	۱۴۰	۵۴	۶۷	۳۹	تعداد	نوع چای هایی که به طور سنتی در مناطق مختلف کشور مصرف میشود متفاوت بوده و همین موضوع باعث تنوع بازار ایران شده است
۳۰/۴	۳۱/۳	۱۲/۱	۱۵	۸/۷	درصد	
۱۷۱	۹۵	۴۴	۹۷	۳۴	تعداد	علت اصلی کاهش مصرف چای داخلی به علت کاهش کیفیت چای تولیدی است
۳۸/۲	۲۱/۲	۹/۸	۲۱/۷	۷/۶	درصد	
۲۹۲	۸۳	۲۲	۳۰	۱۷	تعداد	مشکل اصلی بازار چای قاچاق است
۶۵/۲	۱۸/۵	۴/۹	۶/۷	۳/۸	درصد	
۲۱۲	۱۲۰	۲۴	۵۴	۳۱	تعداد	نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ به نفع چایکاران بود
۴۷/۳	۲۶/۸	۵/۴	۱۲/۱	۶/۹	درصد	
۲۱۰	۱۳۰	۳۵	۴۱	۲۷	تعداد	نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ به نفع کارخانه داران بود
۴۶/۹	۲۹	۷/۸	۹/۲	۶	درصد	
۱۵۴	۱۳۶	۵۳	۷۱	۲۴	تعداد	نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ به نفع چایکاران و کارخانه داران بود
۳۴/۴	۳۰/۴	۱۱/۸	۱۵/۸	۵/۴	درصد	
۳۰۹	۸۶	۱۰	۲۹	۱۲	تعداد	افزایش قیمت برگ سبز چای باعث افزایش کیفیت چای میشود
۶۹	۱۹/۲	۲/۲	۶/۵	۲/۷	درصد	
۲۵۶	۱۴۳	۱۲	۲۲	۹	تعداد	یکی از دلایل عدم کیفیت چای عدم به زراعی و اصلاح باغات است
۵۷/۱	۳۱/۹	۲/۷	۴/۹	۲	درصد	
۲۴۲	۱۲۸	۳۲	۲۸	۱۸	تعداد	پس از اجرای خرید تضمینی در سال ۸۴ و ۸۵ کشاورزان بیشتر به بهزراعی و اصلاح باغات روی آوردند
۵۴	۲۸/۶	۷/۱	۶/۳	۴	درصد	
۳۲۴	۸۵	۱۶	۱۱	۹	تعداد	جلوگیری جدی از قاچاق چای به داخل کشور سبب رونق گرفتن چای داخلی میشود
۷۲/۳	۱۹	۳/۶	۲/۵	۲	درصد	
۶۵	۶۸	۷۳	۹۹	۱۳۱	تعداد	کیفیت چای داخلی را با اضافه کردن اسانس میتوان افزایش داد
۱۴/۵	۱۵/۲	۱۶/۳	۲۲/۱	۲۹/۲	درصد	
۷۰	۹۵	۳۰	۱۳۳	۱۰۹	تعداد	کیفیت چای داخلی را میتوان با اختلاط با چای خارجی افزایش داد
۱۵/۶	۲۱/۲	۶/۷	۲۹/۷	۲۴/۳	درصد	
۱۳۷	۱۳۰	۷۱	۶۶	۲۳	تعداد	عدم کیفیت چای داخلی ناشی از فراوری آن است
۳۰/۶	۲۹	۱۵/۸	۱۴/۷	۵/۱	درصد	

۱۱۲	۱۴۵	۵۶	۸۲	۳۴	تعداد	عدم کیفیت چای داخلی ناشی از تولید آن است
۲۵	۳۲/۴	۱۲/۵	۱۸/۳	۷/۶	درصد	
۴۸	۳۲	۳۵	۱۱۴	۲۰۰	تعداد	کیفیت چای داخلی قابل ارتقا نیست
۱۰/۷	۷/۱	۷/۸	۲۵/۴	۴۴/۶	درصد	
۲۹۵	۱۱۱	۹	۱۴	۱۶	تعداد	اگر کارخانجات چای خوب تولید کنند مشتری خواهند داشت
۶۵/۸	۲۴/۸	۲	۳/۱	۳/۶	درصد	
۳۲۴	۱۰۴	۸	۹	۳	تعداد	با انجام کارهای تبلیغی و فرهنگ سازی میتوان مصرف چای داخلی را در کشور افزایش داد
۷۲/۳	۲۳/۲	۱/۸	۲	۰/۷	درصد	
۳۰	۴۳	۵۹	۱۱۲	۱۸۵	تعداد	اگر چای ما را بخرند و بعد امحا کنند یا به چای خشک تبدیل کنند برای ما فرقی نمیکند
۶/۷	۹/۶	۱۳/۲	۲۵	۴۱/۳	درصد	
۱۹	۸	۵	۱۱۳	۲۹۴	تعداد	اگر مبلغ قابل قبولی به ما بدهند ما دیگر برگ سبز چای برداشت نخواهیم کرد
۴/۲	۱/۸	۱/۱	۲۵/۲	۶۵/۶	درصد	
۵۳	۶۹	۴۴	۱۴۲	۱۲۴	تعداد	اگر پیشنهادات سندیکای چایکاران اجرا شود عموماً به نفع چایکاران است
۱۱/۸	۱۵/۴	۹/۸	۳۱/۷	۲۷/۷	درصد	
۴۶	۷۳	۸۵	۱۰۸	۱۱۲	تعداد	اگر پیشنهادات انجمن صنفی کارفرمایان چای شمال اجرا شود به نفع چای کاران است
۱۰/۳	۱۶/۳	۱۹	۲۴/۱	۲۵	درصد	
۱۴۵	۱۴۹	۴۱	۳۹	۶۰	تعداد	اگر تعاونی های چایکاران تشکیل شود در دراز مدت به نفع چایکاران است
۳۲/۴	۳۳/۳	۹/۲	۸/۷	۱۳/۴	درصد	
۱۷	۳۲	۱۳	۱۵۳	۲۲۲	تعداد	برای چایکاران تولید چای خیلی مهم نیست، کفایت زندگی آنها تأمین شود
۳/۸	۷/۱	۲/۹	۳۴/۲	۴۹/۶	درصد	
۵۳	۴۳	۲۹	۱۴۵	۱۶۴	تعداد	اگر قرار باشد چای داخلی خریدار نداشته باشد لزومی ندارد تولید شود
۱۱/۸	۹/۶	۶/۵	۳۲/۴	۳۶/۶	درصد	
۲۸۷	۷۳	۱۶	۳۴	۲۶	تعداد	هزینه های تولید برگ سبز چای خیلی بیشتر از قیمت تضمینی است
۶۴/۱	۱۶/۳	۳/۶	۷/۶	۵/۸	درصد	
۲۱۰	۱۱۷	۵۵	۳۴	۱۷	تعداد	تصمیم گیران در حوزه مسائل چای با این محصول و تولید کنندگان آن آشنا نیستند
۴۶/۹	۲۶/۱	۱۲/۳	۷/۶	۳/۸	درصد	
۳۴	۷۴	۴۱	۱۲۸	۱۵۶	تعداد	در داخل، برگ سبز چای تولیدی عموماً برگ سبز گیاهان دیگر بیش از اندازه یافت میشود
۷/۶	۱۶/۵	۹/۲	۲۸/۶	۳۴/۸	درصد	
۱۷۷	۱۰۸	۵۴	۵۸	۳۹	تعداد	کارخانجات چای به چایکاران اجحاف میکنند
۳۹/۵	۲۴/۱	۱۲/۱	۱۲/۹	۸/۷	درصد	
۱۹۲	۱۱۹	۲۳	۵۹	۴۳	تعداد	چایکاران مجبورند بخشی از محصول خود را قبل از دوره برداشت به سلف و به قیمت پایین بفروشند
۴۲/۹	۲۶/۶	۵/۱	۱۳/۲	۹/۶	درصد	
۲۸۶	۱۲۵	۵	۱۴	۹	تعداد	مشکل چایکاران ضعف بنیه مالی است
۶۳/۸	۲۷/۹	۱/۱	۳/۱	۲	درصد	
۱۱۴	۱۲۹	۵۵	۹۰	۴۹	تعداد	بیسوادی یکی از مشکلات چایکاران است
۲۵/۴	۲۸/۸	۱۲/۳	۲۰/۱	۱۰/۹	درصد	
۲۰۰	۱۵۹	۱۳	۴۰	۲۶	تعداد	چایکاران آزادند به هر کارخانه‌ای که خودشان مایل باشند برگ سبز چای بفروشند

۴۴/۶	۳۵/۵	۲/۹	۸/۹	۵/۸	درصد	
۲۰۴	۱۶۲	۱۷	۳۸	۲۰	تعداد	به دلیل راههای ارتباطی نامناسب و پرهزینه بودن حمل و نقل چایکاران مجبورند برگ سبز چای خود را به کارخانجات محدودی بفروشند
۴۵/۵	۳۶/۲	۳/۸	۸/۵	۴/۵	درصد	
۲۹۰	۱۰۴	۹	۲۱	۱۳	تعداد	اگر دولت هر سال با قیمت تضمینی برگ سبز چای ما را بخرد ما راضی هستیم
۶۴/۷	۲۳/۲	۲	۴/۷	۲/۹	درصد	
۴۵	۲۸	۱۰	۱۳۶	۲۲۱	تعداد	انصافا چای داخلی کیفیت چای خارجی را ندارد
۱۰	۶/۳	۲/۲	۳۰/۴	۴۹/۳	درصد	
۲۷	۳۶	۱۶	۱۶۳	۱۹۲	تعداد	مقصر اصلی پایین بودن چای داخلی باغداران هستند
۶	۸	۳/۶	۳۶/۴	۴۲/۹	درصد	
۱۱۸	۱۰۹	۵۴	۸۲	۷۱	تعداد	مقصر اصلی پایین بودن چای داخلی کارخانجات هستند
۲۶/۳	۲۴/۳	۱۲/۱	۱۸/۳	۱۵/۸	درصد	
۵۸	۴۰	۳۳	۹۸	۲۰۹	تعداد	خود چایکاران هم چای خارجی موجود در بازار را بر چای تولیدی کارخانجات داخلی ترجیح می دهند و آنرا نمی خورند
۱۲/۹	۸/۹	۷/۴	۲۱/۹	۴۶/۷	درصد	
۲۲۴	۱۳۶	۲۳	۳۳	۲۵	تعداد	دلیل استفاده از لوازم مکانیکی برای چیدن برگ سبز چای بالا بودن حقوق کارگران میباشد
۵۰	۳۰/۴	۵/۱	۷/۴	۵/۶	درصد	
۲۱۰	۱۳۵	۳۴	۴۰	۲۲	تعداد	افراد متناسب به سندیکای چایکاران دنبال منافع چایکاران نیستند
۴۶/۹	۳۰/۱	۷/۶	۸/۹	۴/۹	درصد	
۲۶۵	۱۵۲	۶	۹	۹	تعداد	طی سالیان اخیر سطح زیر کشت چای ایرانی کم شده است
۵۹/۲	۳۳/۹	۱/۳	۲	۲	درصد	
۲۰۷	۱۷۶	۱۷	۲۰	۱۷	تعداد	در راستای به زراعی و باسازی باغات چای، دستگاه تخصصی پشتیبانی فنی لازم از کشاورزی به عمل نمی آورد
۴۶/۲	۳۹/۳	۳/۸	۴/۵	۳/۸	درصد	
۲۳۵	۱۴۳	۱۲	۲۷	۱۸	تعداد	کار تحقیقاتی و ترویجی لازم در راستای بهبود کیفیت چای داخلی صورت نمی گیرد
۵۲/۵	۳۱/۹	۲/۷	۶	۴	درصد	

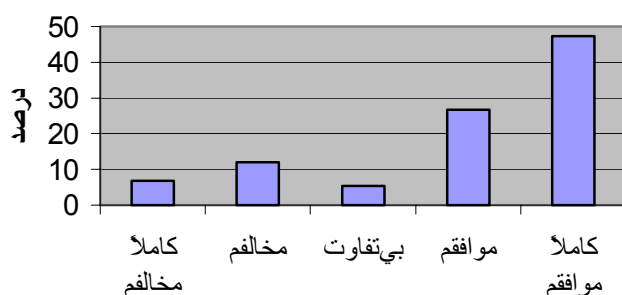
همان طور که جدول بالا نشان می دهد نظرات کشاورزان نسبت به موارد مطرح شده به شرح جدول بالاست. با توجه به موضوع مقاله که نقش شبکه های تعاونی روستایی در خرید تضمینی چای می باشد برخی از این سوالات را که ارتباط بیشتری با بحث مربوطه دارد بررسی می کنیم:

خرید تضمینی برگ سبز چای نمیتواند برای همیشه رهگشای مشکل باشد

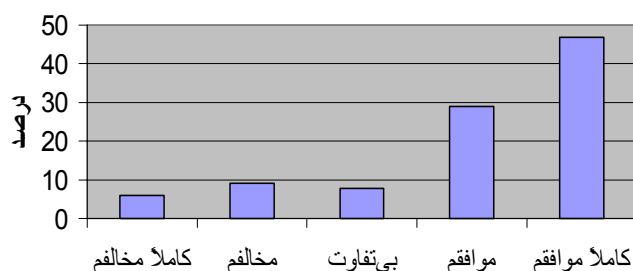
همانطور که نمودار بالا نشان می دهد که تقریباً ۵۰٪ جمعیت کشاورزان نمونه نسبت به سوال مربوطه (خرید تضمینی برگ سبز چای نمی تواند برای همیشه رهگشای مشکل باشد) موافق بوده و ۵۰٪ مخالفند. بنابراین نمی توان با قاطعیت گفت که عقیده جمیع کشاورزان نسبت به نظریه مربوطه چه می باشد. چرا که آنها در این زمینه اتفاق نظر ندارند.

نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای 84 و 85 به نفع چایکاران بود

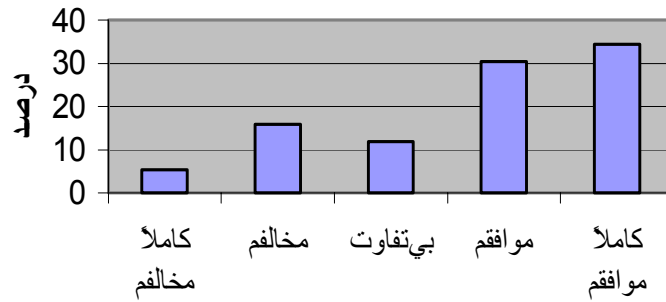
با ملاحظه در نمودار بالا آنچه به دریافت می شود این است که بیشتر کشاورزان با نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ موافق بوده اند و عقیده دارند که این نحو خرید به نفع کشاورزان بوده است و با توجه به اینکه در طی این سالها متولی خرید برگ سبز چای شبکه های تعاون روستایی بوده است بنابراین آنها نسبت به عملکرد این شبکه ها رضایت دارند.

نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای 84 و 85 به نفع کارخانه داران بود

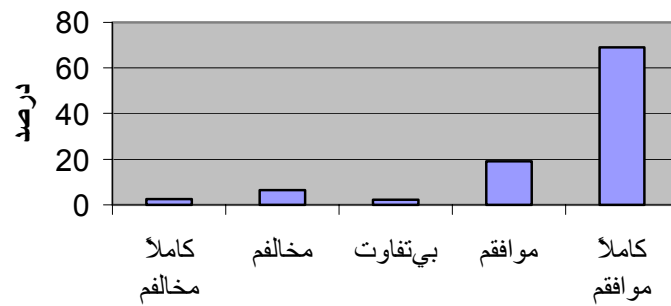

همانطور که نمودار بالا نشان می دهد به عقیده اکثر قریب به اتفاق کشاورزان نحوه خرید برگ سبز چای به نفع کارخانه داران بوده است. بنابراین با ملاحظه دو سوال بالا آنچه استنباط می شود این است که به عقیده این گروه، این نحو خرید هم به نفع کشاورزان بوده است و هم کارخانه داران. همانطور که نمودار زیر این مورد را در غالب یک نمودار و بر اساس یک سوال منفک نمایش می دهد:

نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای 84 و 85 به نفع
چایکاران و کارخانه داران بود

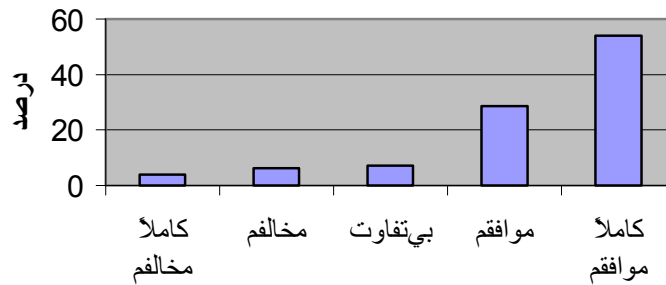

افزایش قیمت برگ سبز چای باعث افزایش کیفیت چای
میشود

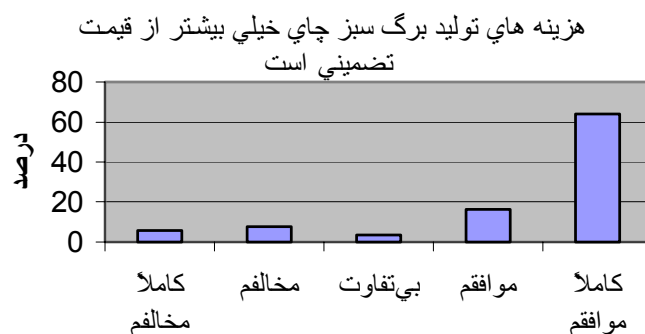

با بررسی سوال "افزایش قیمت برگ سبز چای باعث افزایش کیفیت چای می شود"، آنچه نتیجه می شود این است که حدود ۹۰ درصد کشاورزان با این نظریه موافقتند. و از نظر آنان با افزایش قیمت برگ سبز چای می توان بر کیفیت چای افزود. و تنها عده کمی از چایکاران با این نظریه مخالفت کرده اند.

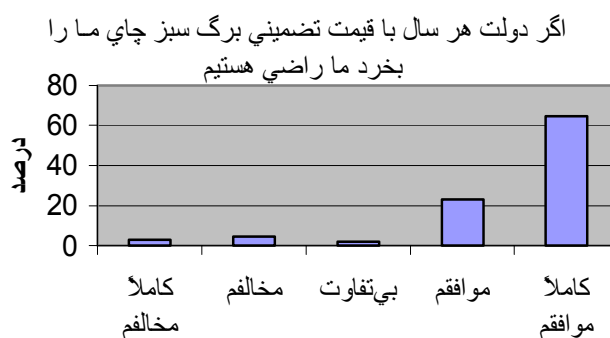
پس از اجرای خرید تضمینی در سال 84 و 85 کشاورزان
بیشتر به بهزرایی و اصلاح باغات روی آوردند

نمودار بالا حاکی از این امر است که تقریباً ۸۵٪ چایکاران معتقدند پس از اجرای خرید تضمینی در سال ۸۴ و ۸۵ کشاورزان بیشتر به بهزراعی و اصلاح باغات خود روی آوردند. بنابراین عملکرد شبکه های تعاونی روستایی به گونه ای بوده است که کشاورزان را تشویق به اصلاح باغاتشان نموده است.

با وجود آنکه کشاورزان از عملکرد شبکه های تعاون روستایی در خرید تضمینی برگ سبز چای راضی بوده اند ولی باز هم نمودار بالا نشان می دهد که به عقیده آنان قیمت تضمینی برگ سبز چای کفاف هزینه های آنها را نمی دهد و هزینه های برگ سبز چای خیلی بیشتر از قیمت تضمینی آن است. شایان ذکر است که قیمت تضمینی هر کیلوگرم برگ سبز چای از کشاورزان چای کار در مراکز خرید تعیین شده، با رطوبت حداکثر ۱۰٪ و بر حسب درجه کیفی ۱ و ۲ به ترتیب ۳ هزار و ۲۵۰ ریال و یک هزار و ۹۰۰ ریال می باشد.

^۱ برگ سبز درجه یک، مجموعه برگ هایی است که ۸۰ درصد دو برگ و یک غنچه و ۲۰ درصد یک برگ و یک غنچه دارد. برگ سبز درجه دو، مجموعه برگهایی است که ۶۰ درصد سه برگ و یک غنچه و ۲۵ درصد چهار برگ و یک غنچه و ۱۵ درصد یک برگ و دو برگ لطیف دارد.

اکثریت قریب به اتفاق کشاورزان چایکار با خرید تضمینی برگ سبز چای تولیدی خود توسط دولت رضای هستند و تنها عده بسیار معدودی با این امر مخالفت نموده اند. بنابراین در مجموع کشاورزان چایکار از عملکرد شبکه های تعاونی در خرید تضمینی برگ سبز چای رضایت داشته اند و چنانچه قیمت تضمینی خرید برگ سبز چای افزایش یابد، این شبکه ها ۱۰۰٪ نظر آنان را تامین کرده است.

مواد و روشها

برای تعیین ضرایب مؤلفه های مربوط به مشکلات صنعت چای ایران، از تحلیل عاملی به روش تجزیه به مؤلفه های اصلی² دریک مفهوم زیربنایی استفاده شد. تحلیل عاملی از جمله روشهای چند متغیره است که در آن متغیرهای مستقل و وابسته مطرح نیست؛ زیرا این روش جزء تکنیکهای هم وابسته محسوب می شود و کلیه متغیرها نسبت به هم وابسته محسوب می شود و کلیه متغیرها نسبت به هم وابسته لحاظ گردیده و سعی می شود تا تعداد زیادی متغیر در چند عامل خلاصه شوند.

هدف اصلی تحلیل عاملی، تلخیص تعداد زیادی از متغیرها در تعداد محدودی از عاملها می باشد، بطوریکه در این فرایند کمترین میزان گم شدن اطلاعات وجود داشته باشد. یکی از آماره های که محقق از طریق آن قادر به تعیین و تشخیص و مناسب بودن داده ها برای تحلیل عاملی می باشد، آزمون KMO می باشد که مقدار آن همواره بین ۰ و ۱ در نوسان است. در صورتی که مقدار KMO کمتر از ۰/۵ باشد، داده ها برای تحلیل عاملی مناسب نخواهند بود. اگر مقدار آن بین ۰/۵ تا ۰/۶۹ باشد، می توان با احتیاط بیشتری به تحلیل عاملی پرداخت. اما در صورتی که مقدار آن بزرگتر از ۰/۷ باشد، همبستگی های موجود در بین داده ها برای تحلیل عاملی مناسب خواهند بود.

در رابطه با حجم نمونه نیز باید تأکید کرد که تعداد نمونه نباید کمتر از ۵۰ مورد باشد و ترجیحاً حجم نمونه را باید به بیش از ۱۰۰ مورد افزایش داد. اولین تصمیم در بکارگیری تحلیل عاملی، محاسبه ماتریس همبستگی است. برای این کار باید مشخص شود که آیا هدف، محاسبه همبستگی بین متغیرهاست یا بین پاسخگویان. اگر هدف مطالعه، تلخیص متغیرها باشد (مطالعه حاضر)، در این صورت باید همبستگی بین متغیرها محاسبه شود. این روش یکی از تکنیکهای عمومی و پر کاربرد در مطالعات می باشد که به تحلیل عاملی نوع R معروف است.

در تحلیل عاملی مدلهای مختلفی وجود دارد که از میان آنها دو روش تحلیل مؤلفه های اصلی و تحلیل عاملی مشترک از پر کاربردترین این روشهاست. مدل تحلیل مؤلفه های اصلی زمانی مورد استفاده

Principal Component Analysis²

قرار می‌گیرد که هدف محقق تلخیص متغیرها و دستیابی به تعداد محدودی عامل برای اهداف پیش‌بینی باشد. (کلانتری ۱۳۸۲)

همانطور که گفته شد، در این مقاله سه تیپ پرسشنامه از سه گروه چایکاران، کارخانه داران و مسئولین جمع آوری شده است که ما در تحقیق تنها از اطلاعات پرسشنامه های مربوط به چایکاران استفاده می‌نماییم. به منظور تجزیه و تحلیل پرسشنامه های چایکاران از روش فاکتور آنالیز استفاده می‌شود.

از سوی دیگر برای اطمینان از مناسب بودن داده ها برای تحلیل عاملی مبنی بر اینکه ماتریس همبستگی هایی که پایه تحلیل عاملی قرار می‌گیرد در جامعه برابر صفر نیست، باید از آزمون بارتلت استفاده کرد. در این مقاله KMO پرسشنامه کارخانه داران و چایکاران به ترتیب کمتر از ۰/۵ و ۰/۶۹ می‌باشد بنابراین داده های پرسشنامه های کارخانه داران برای تحلیل عاملی مناسب نبوده ولی می‌توان از پرسشنامه های چایکاران برای تحلیل عاملی استفاده کرد. بر اساس این آزمون سوالات به ترتیب درجه اهمیت در نظر سنجی قرار می‌گیرند و سوالاتی که بیشترین میزان اهمیت را دارند در رده های بالایی قرار می‌گیرند و سوالات با درجه اهمیت پایین تر در پی آنها می‌آیند. در زیر نتایج حاصل از آزمون KMO & Bartlet آورده شده است. بر اساس این آزمون بیشترین تاثیر را سوال " نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ به نفع چایکاران و کارخانه داران بود " دارد و پس از آن سوال " افراد منتسب به سندیکای چایکاران دنبال منافع چایکاران نیستند " و به همین شکل سوالات دارای اهمیت کمتر طقه بندی می‌شوند که در جدول زیر این سوالات بر حسب درجه اهمیتشان آورده شده اند.

Extraction	Initial	سوال
.823	1.000	نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای 84 و 85 به نفع چایکاران و کارخانه داران بود
.781	1.000	افراد منتسب به سندیکای چایکاران دنبال منافع چایکاران نیستند
.772	1.000	نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای 84 و 85 به نفع کارخانه داران بود
.759	1.000	سیاست دولت مهمترین دلیل پایین بودن کیفیت چای داخلی است
.756	1.000	کم توجهی به تکنولوژی باعث کاهش تدریجی کیفیت محصول میشود
.756	1.000	مشکل اصلی بازار چای قاچاق است
.753	1.000	کار تحقیقاتی و ترویجی لازم در راستای بهبود کیفیت چای داخلی صورت نمی‌گیرد
.752	1.000	اتخاذ سیاست بینایی بین کاملاً زیر نظر دولت بودن و بی توجهی به محصول چای
.748	1.000	فروش چای خلجی باید ممنوع گردد
.739	1.000	کارخانجات چای به چایکاران اجحاف میکنند
.736	1.000	نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای 84 و 85 به نفع چایکاران بود
.736	1.000	اگر مبلغ قابل قبولی به ما بدهند ما دیگر برگ سبز چای برداشت نخواهیم کرد
.732	1.000	طی سالیان اخیر سطح زیرکشت چای ایرانی کم شده است
.729	1.000	کیفیت چای داخلی را با اضافه کردن اسانس میتوان افزایش داد
.727	1.000	دلیل استفاده از لوازم مکانیکی برای چینن برگ سبز چای بالا بودن حقوق کارگران میباشد
.724	1.000	ایجاد تشکل های چای موجب ساماندهی چای میشود
.723	1.000	عدم کیفیت چای داخلی ناشی از فراوری آن است
.721	1.000	اگر تعاونی های چایکاران تشکیل شود در دراز مدت به نفع چایکاران است
.717	1.000	تصمیم گیران در حوزه مسائل چای با این محصول و تولید کنندگان آن آشنا نیستند
.716	1.000	اگر کارخانجات چای خوب تولید کنند مشتری خواهند داشت
.715	1.000	اگر چای ما را بخرند و بعد امحا کنند یا به چای خشک تبدیل کنند برای ما فرقی نمیکند
.715	1.000	خود چایکاران هم چای خارجی موجود در بازار را بر چای تولیدی کارخانجات داخلی ترجیح می‌دهند و آنرا نمی‌خورند

.713	1.000	مقصر اصلي پايين بودن چاي داخلي كارخانجات هستند
.698	1.000	هزينه هاي توليد برگ سبز چاي خيلي بيشتري از قيمت تضميني است
.698	1.000	مقصر اصلي پايين بودن چاي داخلي باغداران هستند
.697	1.000	عدم كيفيت چاي داخلي ناشي از توليد آن است
.696	1.000	علت اصلي کاهش مصرف چاي داخلي به علت کاهش كيفيت چاي توليدي است
.694	1.000	يكي از دلایل عدم كيفيت چاي عدم به زراعي و اصلاح باغات است
.692	1.000	كيفيت وكشت مكنيزه و اصولي به ندرت مورد توجه باغداران و چايكاران قرار گرفته
.692	1.000	كيفيت چاي داخلي قابل ارتقا نيست
.689	1.000	خرید تضميني برگ سبز چاي نميتواند براي هميشه رهگشايي مشكل باشد
.689	1.000	اگر پيشنهادهات انجمن صنفی كارفرمايان چاي شمال اجرا شود با نفع چاي كاران است
.685	1.000	براي چايكاران توليد چاي خيلي مهم نيست، كافيست زندگي آنها تأمين شود
.677	1.000	لزوم توليد و فراوري علمي و استاندارد چاي ايراني
.677	1.000	به دليل راههاي ارتباطی نامناسب و پرهزينه بودن حمل و نقل چايكاران مجبورند برگ سبز چاي خود را به كارخانجات محدودی بفروشند
.675	1.000	مشكل چايكاران ضعف بنيه مالی است
.671	1.000	جلوگيري جدي از قاچاق چاي به داخل کشور سبب رونق گرفتن چاي داخلي ميشود
.670	1.000	در داخل، برگ سبز چاي توليدي عموماً برگ سبز گياهان ديگر بيش از اندازه يافت ميشود
.670	1.000	بيسوادي يكي از مشكلات چايكاران است
.668	1.000	پرداخت تسهيلات مقطعي به چايكاران و كارخانه داران چاي حلال مشكلات نيست
.668	1.000	چايكاران آزادند به هر كارخانه اي كه خودشان مایل باشند برگ سبز چاي بفروشند
.666	1.000	چايكاران مجبورند بخشي از محصول خود را قبل از دوره برداشت به سلف و به قيمت پايين بفروشند
.656	1.000	اگر دولت هر سال باقيمت تضميني برگ سبز چاي ما را بخرد ما راضي هستيم
.655	1.000	اگر قرار باشد چاي داخلي خريدار نداشته باشد لزومي ندارد توليد شود
.652	1.000	بهترين روش برداشت برگ سبز چاي دستچيني برگ است
.652	1.000	با انجام كارهاي تبليغي و فرهنگ سازي ميتوان مصرف چاي داخلي را در کشور افزايش داد
.646	1.000	پس از اجرائي خريد تضميني در سال 84 و 85 كشاورزان بيشتري به بهزرراعي و اصلاح باغات روي آوردند
.639	1.000	انصافاً چاي داخلي كيفيت چاي خارجي را ندارد
.635	1.000	اگر پيشنهادهات سنديكاي چايكاران اجرا شود عموماً به نفع چايكاران است
.619	1.000	فرهنگ بازسازي و ترويج در باغهاي چاي از بين رفته
.613	1.000	در راستاي به زراعي و بازسازي باغات چاي، دستگاه تخصصي پشتهبنائي فني لازم از كشاورزي به عمل نمي آورد
.594	1.000	نوع چاي هايي كه به طور سنتي در مناطق مختلف کشور مصرف ميشود متفاوت بوده و همين موضوع باعث تنوع بازار ايران شده است
.581	1.000	كيفيت چاي داخلي را ميتوان با اختلاط با چاي خارجي افزايش داد
.549	1.000	افزايش قيمت برگ سبز چاي باعث افزايش كيفيت چاي ميشود

پس از بيان تفصيلی نتايج نظر سنجی چايكاران و با مطالعه پيشنهادهای چايكاران نتايج زير بدست آمد:

- خريد چاي توسط دولت بصورت تضميني همراه با افزايش قيمت باشد (۳۲ درصد از چايكاران)
- دادن اعتبارات و تسهيلات کافی و بموقع همراه با بهره مناسب و طولانی مدت و يا بلاعوض (۱۲/۵ درصد از چايكاران)
- حمايت همه جانبه دولت از صنعت چاي و چايكاران (۹ درصد از چايكاران)
- توزيع به موقع کودهای شيميايي و سموم دفع آفات د زمان مناسب همراه با افزايش سهميه و کاهش بهای آنها. (۷/۸۱ درصد از چايكاران)
- نظارت كامل و سازمان يافته بر كارخانجات چاي خشك كنی تا فراوری چاي طبق استانداردهای لازم همراه با رعايت اصول بهداشتی و فنی صورت گيرد تا موجب ارتقاء کمی و کیفی چاي شود. (۱۲/۷ درصد از چايكاران)

- احیای مجدد سازمان چای یا نهاد و سازمان مشخصی که متولی امور مربوط به صنعت چای باشد. (۶/۷) درصد از چایکاران)
 - آموزش و ترویج عملیات به زراعی باغات (هرس، مبارزه با آفات و...) تحت مدیریت سازمان یافته برای آشنا ساختن چایکاران با علم روز چای و افزایش بهره‌وری. (۶/۴۷) درصد از چایکاران)
 - استفاده از متخصصان و کارشناسانی که با علم روز چای از شناخت کافی برخوردارند تا با اعمال نظر دقیق خود در هنگام خرید چای ظلم یا اجحافی به چایکاران نشود. (۶/۴۷) درصد از چایکاران)
- سایر پیشنهادات که سهم کمتری داشته اند عبارتند از:**
- اعطای بیمه و کمکهای یارانه‌ای به چایکاران
 - جلوگیری یا کاهش واردات چای خارجی و همچنین جلوگیری از قاچاق آن برای حمایت از چای داخلی
 - دادن به موقع مطالبات چایکاران
 - ایجاد راهکارهای برای کاهش هزینه برداشت محصول چای
 - مکانیزه کردن باغات چای
 - اختلاط چای وارداتی با چای داخلی بصورت قانونی و کارشناسی برای بهتر شدن کیفیت چای داخلی سپس عرضه آن به بازار مصرف
 - احداث جاده های مناسب برای آباد کردن باغات چای
 - رضایت کامل از سازمان چای سابق چون به مشکلات چایکاران رسیدگی می کرد و عدم رضایت از طرح ساختار چای
 - عدم واگذاری صنعت چای به بخش خصوصی مگر اینکه دولت قیمت چای را ۵۰۰۰ یا ۷۰۰۰ ریال اعلام کند
 - ایجاد تعاونی های چایکاران بصورت گسترده در نقاطی که فاصله زیادی با کارخانجات دارند
 - توجه کردن به عوامل موثر در افزایش کیفیت بهره برداری مانند سیاست گذاری دولت، بازاریابی، نوع مشارکت مردمی، انگیزه کشاورز و...
 - کوتاهی دست تجار سودجو و سلف خران
 - فرهنگ سازی و برنامه ریزی مشخص
 - سیاست دولت در مورد خرید چای و دیگر حمایت‌های دیگر باید بصورت مداوم و بلند مدت باشد
 - استفاده از اسانس طبیعی

- اصلاح باغات چای
- بازاریابی برای محصولات تولید شده چایکاران

نتیجه گیری

بر اساس نتایج بدست آمده از کل جایکاران برای ارزیابی طرح خرید تضمینی نقاط قوت و ضعف طرح مذکور به شرح زیر می باشد:

۱- نقاط قوت

نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ به نفع چایکاران بود. نحوه خرید برگ سبز چای در سالهای ۸۴ و ۸۵ به نفع کارخانه داران بود. افزایش قیمت برگ سبز چای باعث افزایش کیفیت چای میشود. پس از اجرای خرید تضمینی در سال ۸۴ و ۸۵ کشاورزان بیشتر به بهزراعی و اصلاح باغات روی آوردند. اگر کارخانجات چای خوب تولید کنند مشتری خواهند داشت

۲- نقاط ضعف

کیفیت و کشت مکانیزه و اصولی به ندرت مورد توجه باغداران و چایکاران قرار گرفته است. کم توجهی به تکنولوژی باعث کاهش تدریجی کیفیت محصول میشود. فرهنگ بازاری و ترویج در باغهای چای از بین رفته است. پرداخت تسهیلات مقطعی به چایکاران و کارخانه داران چای حلال مشکلات نیست. سیاست دولت مهمترین دلیل پایین بودن کیفیت چای داخلی است. مشکل اصلی بازار چای قاچاق است. یکی از دلایل عدم کیفیت چای عدم بهزراعی و اصلاح باغات است. با انجام کارهای تبلیغی و فرهنگ سازی میتوان مصرف چای داخلی را در کشور افزایش داد. تصمیم گیران در حوزه مسائل چای با این محصول و تولید کنندگان آن آشنا نیستند. چایکاران مجبورند بخشی از محصول خود را قبل از دوره برداشت به سلف و به قیمت پایین بفروشند. مشکل چایکاران ضعف بنیه مالی است. به دلیل راههای ارتباطی نامناسب و پرهزینه بودن حمل و نقل چایکاران مجبورند برگ سبز چای خود را به کارخانجات محدودی بفروشند. دلیل استفاده از لوازم مکانیکی برای چیدن برگ سبز چای بالا بودن حقوق کارگران میباشد. افراد منتسب به سندیکای چایکاران دنبال منافع چایکاران نیستند. طی سالیان اخیر سطح زیر کشت چای ایرانی کم شده است.

در راستای به زراعی و بازسازی باغات چای، دستگاه تخصصی پشتیبانی فنی لازم از کشاورزی به عمل نمی آورد.

کار تحقیقاتی و ترویجی لازم در راستای بهبود کیفیت چای داخلی صورت نمی گیرد. هزینه های تولید برگ سبز چای خیلی بیشتر از قیمت تضمینی است.

فهرست منابع:

بیابانی - مصطفی - چشم انداز مدیریت صنعت چای در اقتصاد ایران - پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم اداری و مدیریت بازرگانی دانشگاه تهران.

بررسی راهبردی پیرامون توسعه صنعت چای کشور (از بحران تا توسعه) - مرکز پژوهشهای مجلس
محمدی - شهرام - قصه پر غصه چای ایران - فصلنامه تازه های دامپروزی و کشاورزی - شماره ۱۹
افروخته - حسن - چای ایران، عوامل سازنده در کمیت و کیفیت آن - نشریه برزگر - شماره ۷۷۲
اصغری - علی - صنعت چای کشور از ظهور تا سقوط - روزنامه سرمایه - شماره ۱۸۰ - ۸۵/۲/۳۰
بی پروا - سمیه - حمایت از تولید داخلی، چگونه و با چه هدفی - نشریه آفتاب یزد - ۸۳/۳/۱۰
مقاله "صنعت چای کشور در برزخ تصمیم گیری دیر هنگام" منبع: ایرنا
مقاله "صنعت چای، رویکردها و راهکارها" نشریه ابرار اقتصادی - ۸۰/۱۱/۲۴

حیدری و حسینی - غلامرضا و میر عبدالله - برآورد واردات غیر رسمی (قاچاق) چای به ایران - مجله اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال چهاردهم، شماره ۵۴

تحلیل سیاست قیمت گذاری محصولات زراعی - موسسه پژوهشهای برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی - گروه پژوهشی سیاستهای حمایتی

حیدری و چراغی - خلیل و داود - ارزیابی آثار طرح خود کفایی در تولید چای - مجله اقتصاد، دوره دوم، سال اول، شماره ششم

ابراهیمی و میر حسینی مقدم - محمد صادق و سید عبدالله - تجزیه و تحلیل طرح اصلاح ساختار چای کشور - فصلنامه روستا و توسعه

خادم آدم - ناصر - اصلاح ساختاری در اقتصاد چای - مجله سیاسی اقتصادی، شماره ۱۲۹-۱۳۰

The tea market - a background study draft for comments 26/06/02

Structural changes in Sri Lankan Tea Industry: Family Farms vs plantation by Deepananda HERATH, Alfons WEERSINK- Gold Coast Australia, August 12-18, 2006

Abstract:

Guaranteed price of agricultural products is an instrument for government intermediary in agriculture sector, and this instrument have been in central attention of policy makers and planners. For protecting farmers, market balancing and managing the product of agricultural crops and with accepted prices will purchase some kind of agricultural products. Tea is one of this products that is under the control of this government policy and regarding to the country needs of this crops and also regarding to upgrading the customers' demand, the necessarily of attention to this crop is clear. The idea of grunted purchase of tea is including buying green leaf from farmers, selling them to the factories and buy the dry tea from factory in guaranteed way. The garneted purchase duty is issued to Iran Central Institution of Rural Cooperation from 1384. This institute with its rural cooperation companies that are scatter in the provinces have this role. In this study the goal is identifying the role of this cooperation nets in guaranteed purchase of tea and also if this nets became successful in this aim and in catching satisfaction of farmers and the factory owners. In this case we computerize the information that catching from questionnaires and using SPSS software for analyzing them.

Most farmers have been in agreement with the way of buying green leaf of tea in years 84 & 85 and believe that this way of purchase has been in their advantage. With surveying the question that " if increasing the price of green leaf cause increasing in quality?" the result shows that about 90% of farmers are agree with this idea, and in their opinion with an increase in price we will face with quality upgrading and just a little of farmers are against with this idea. Almost 85% of farmers believe that after accomplishment of guaranteed purchase in years 84 & 85 farmers do more farm reform. So the operation of Rural Cooperation Nets has been in a way that encourage farmers to do farm reform. In farmers opinion the guaranteed price of green leaf doesn't afford of their costs and green leaf tea costs are too more than guaranteed price.